

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERL. ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

No. 202.

Deel IX.

1 Maart 1935.

Adres der Redactie :

H. COLDEWEY, „Nieuw-Veldwijk”, K 73, TWELLO.

INHOUD : G. S. A. v. d. Meulen : Een melanistische vorm van *Acronicta alni* L. in Nederland. — A. J. Besse-ling : Nederlandsche Hydrachnidae. Genus *Hydrachna*. — B. J. Lempke : Zeldzamere vlinders uit de collectie-Brouwer. — H. Coldewey : *Colias hyale* L. in 1934. — A. Diakonoff en G. P. Henkel : Eenige gegevens over de fauna van het eiland Goeree. — B. J. Lempke : Nederlandsche vlindervor- men. II. — Prof. Dr. J. C. H. de Meijere : Boekaankondiging.

De Bibliotheek der Nederlandsche Entomologische Ver- eeniging, Koloniaal Instituut, Mauritskade 62, Amsterdam (O.), is geopend op werkdagen van 9½—12 uur en van 1—4½ uur, des Zaterdag slechts van 9½—12 uur. Aan- vragen om boeken richt men aan de Bibliotheek, Maurits- kade, en niet aan den Bibliothecaris; voor terugzending geldt hetzelfde.

Inzenders gelieven het door hen gewenschte aantal extra- exemplaren der E. B. (iedere hoeveelheid) of overdrukken (minstens 50 stuks) tegelijk met de inzending van hun manuscript aan te vragen.

Een melanistische vorm van *Acronicta alni* L. in Nederland.

Onder onze Nederlandsche vlinders is ongetwijfeld ook *Acronicta alni* L. een van de uiterst zeldzame soorten. Van vangsten of kweeking van dit dier in Nederland is tot nu toe zeer weinig bekend.

Snellen vermeldt (blz. 258), dat de heer T. v. Veers- sen de eenige is, die de soort hier te lande heeft waargeno- men; dit dateert uit het jaar 1851, toen deze een rups zou hebben gekweekt, gevonden op eik „in Overmeer, eenen tuin aan den Amstel”, waaruit in Juni 1852 de vlinder te voor- schijn kwam. Het exemplaar berust in de coll.-Snellen.

Heylaerts heeft in de vergadering der N.E.V. van 9 Juni 1894 prachtige exemplaren van *alni* laten zien, nieuw voor de Bredasche fauna. Deze waren gekweekt uit rupsen, welke hij op elzen had gevonden (T. v. E. 38).

In Aug. 1932 werd ik bij mijn komst te Enschede aan-

genaam verrast door de mededeeling van den heer M. v. Sambeek, natuur-historicus te Lonneker, dat hij van een jongen aldaar een *Acronicta*-rups had ontvangen, welke overeenkwam met die van *alni*. Al heel spoedig was het dier in een stukje turf gekropen, daarvoor in het kweekglas gebracht, en was daarin verpopt. Mij werd dit ter hand gesteld. De rups had zich hierin zoo prachtig opgeborgen, het gat zoo netjes met brokjes turf dicht gemaakt, dat men volstrekt niet zien kon, dat dit een pop herbergde. Ik heb dit stukje turf in de poppenkist gedurende het geheele popstadium aan normale buitentemperatuur blootgesteld, waarna den 27sten Mei 1933 een prachtig ♀ exemplaar van *A. alni* L. te voorschijn kwam.

Ter vergadering der N.E.V. afd. Noord-Holland en Utrecht in Sept. '33 liet ik dit dier ter bezichtiging rondgaan; de heer Bentinck merkte toen op, dat het er zoo geheel anders uitzag dan de voorwerpen, welke hij in 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden gezien had.

Mijn exemplaar ziet er nl. als volgt uit:

Kleur der voorvl. zwartgrauw, welke tint min of meer overeenkomt met de kleur der zwarte var. van *A. betularia* L. De zwarte wortelstreep en de pijlvlek, die door de tweede dwarslijn ter hoogte van cel 1b heenloopt, steken nog goed af en zijn roetzwart; dwarslijnen roetzwart, bruin afgezet; het dwarsstreepje door de golflijn in cel 5 mede roetzwart; niervlek moeilijk te herkennen, ronde vlek goed zichtbaar, ook de golflijn, en deze als een flauwe, licht geslingerde streep. Achtervl. wit, tegen den achterrand donker bestoven, de geheele achtervl. iets donkerder dan bij het type; kop, halskraag en schouderdeksels gekleurd als de voorvl., evenwel onderhelft halskraag een weinig lichter; achterlijf iets lichter dan de voorvl. De franje is afwisselend zwart en grijs.

Uit deze beschrijving blijkt dus, dat de beide lichte plekken tegen den voorrand der voorvl., kenmerkend voor het type, zoo goed als geheel ontbreken.

In de algemeene verzameling van Artis te Amsterdam zag ik twee goede ex. van *alni*, die ongeveer beantwoorden aan de beschrijving van het type, zooals die in de meest bekende vlinderwerken wordt gegeven.

De heer Fischer had de goedheid voor mij de collecties in 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden na te gaan en vond daar, behalve het eerstvermelde ex. uit de coll.-Snellen, nog 3 ex. uit Breda (22-4-?, e.l.) en verder 7 buitenlandsche ex., alle min of meer beantwoordende aan het type.

Van Dr. Th. C. Oudemans mocht ik bericht ontvangen, dat in de coll.-J. Th. Oudemans geen inlandsch ex. van *alni* aanwezig is.

Het heeft mij veel moeite gekost om te weten te komen, welke ab. van *alni* ik gekweekt heb.

Mijn ex. komt goed overeen met de beschrijving, welke Tutt geeft van zijn var. *suffusa* (The British Noctuae and their Varieties, vol. I, pag. 17) : „With the two pale patches which are generally pale ashy in colour, much suffused with dark blackish-grey, and closely resembling the darker parts of the wing, the specimens thus appearing darker and more unicolorous”.

In de Int. Ent. Zeitschrift Guben, 24ste jaargang 1930—'31, komt een artikel voor van Dr. Victor G. M. Schultz : „Beiträge zur Kenntnis der Gattung *Acronycta* O.”, waar hij verschillende ab. van *alni* beschrijft, ook ab. *suffusa* Tutt. De diagnose luidt : „die beiden lichten Flecke stark dunkel schwarz-grau übergossen, so dass sie fast so dunkel werden, wie der Rest der Flügel.” Dit klopt met Tutt.

Nu verwijst Schultz verder naar een noot onder aan de bladzijde : „Ich stimme also im Prinzip ganz mit H. Raebel überein ; s. I. E. Z. 23, S. 470, wo noch ab. *obsoleta* Tutt (mit fehlender Ringmakel) und ab. *obscurior* Casp. (eine extreme *Steinerti*-Form mit schwarzgrauer Grundfarbe) erwähnt werden”.

De heer H. Raebel vermeldt nu in zijn artikel : „Beitrag zur Zucht einiger *Acronycta*-Arten” (Int. Ent. Zeitschrift Guben, 23ste jaargang 1929—'30), dat hij bij kweeking dezer soort alle bekende aberraties verkreeg en dat de beste afbeeldingen van *A. alni* L. en haar vormen voorkomen in een verhandeling van W. Caspari : „Die Acronicten der Wiesbadener Gegend” in de publicaties van den „Nassauischer Verein für Naturkunde”, jaargang 52, 1899, Tafel IV.

En werkelijk vond ik daar in fig. 9 onder den naam „ab. *Steinerti* ab. *obscurior* Casp.” een mooie afbeelding van mijn ex. Caspari schrijft, dat de afbeelding zoo goed is gelukt, dat een beschrijving overbodig is. Jammer genoeg vond ik geen afbeelding van de ab. *suffusa* Tutt.

Zoo kom ik dan tot het volgende :

1. dat *Acr. alni* L. een zeer variabele soort is, die overal als zeldzaam wordt vermeld ;
2. dat mijn aberratie sterke gelijkenis vertoont met de ab. *obscurior* Casp., afgebeeld op bovengenoemde plaats ;
3. dat mijn ex. ook overeenkomt met de beschrijving, welke Tutt geeft van zijn var. *suffusa* ;
4. dat van deze door mij gekweekte aberratie, voor zoover ik heb kunnen nagaan, geen tweede ex. in Nederland is gekweekt of gevangen.

Of *suffusa* Tutt en *obscurior* Casp. misschien identiek kunnen zijn, durf ik niet uit te maken.

Ten slotte rest mij nog een woord van dank aan allen, die mij bij de voorbereiding van dit opstel op eenigerlei wijze behulpzaam zijn geweest.

Amsterdam, Jan. 1935.

G. S. A. VAN DER MEULEN.